

Santuokos nutraukimas notarine tvarka

LIETUVOS
NOTARŲ RŪMAI

www.notarurumai.lt

Nuo 2023 m. sausio 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos civilinio kodekso pakeitimams, asmenims buvo sudaryta galimybė santuoką bendru sutuoktinių sutikimu nutraukti notarine tvarka. Ši notaro atliekama funkcija suteikia galimybę asmenims išsiskirti greičiau, nes sutartis dėl santuokos nutraukimo pasekmių įsigalioja jau kitą darbo dieną po jos patvirtinimo (teismo sprendimas įsigalioja po 30 kalendorinių dienų nuo jo paskelbimo), bei konfidencialiau.

Santuokos nutraukimo notarine tvarka sąlygos

Santuokos nutraukimas bendru sutuoktinių sutikimu notarine tvarka galimas esant **visoms** šioms penkioms sąlygoms:

- nuo santuokos sudarymo yra praėję daugiau negu vieneri metai;
- abu sutuoktiniai yra sudarę sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių;
- abu sutuoktiniai yra visiškai veiksnūs šioje srityje;
- sutuoktiniai daugiau negu metus netvarko bendro ūkio, negyvena santuokinio gyvenimo;
- sutuoktiniai neturi **bendrų nepilnamečių vaikų**.

Notaras patikrinęs Gyventojų registrą įsitikins, ar nuo santuokos sudarymo yra praėję daugiau negu vieni metai bei ar sutuoktiniai neturi bendrų nepilnamečių vaikų. Sutuoktinių veiksnumu įsitikinama patikrinant Neveiksnių ir ribotai veiksnų asmenų registrą. Sutuoktiniai notarui raštu turės patvirtinti, kad daugiau negu metus netvarko bendro ūkio ir negyvena santuokinio gyvenimo.

Notaras prieš tvirtindamas sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių bendraudamas su sutuoktiniais išsiaiškina ir kitas santuokos nutraukimo aplinkybes, pvz., kaip sutuoktiniai ketina dalintis santuokoje įgytą turtą, ar jie turi kreditorių ir pan. Todėl notaras, kaip kvalifikuotas teisininkas, teisinio reguliavimo kontekste suteikia konsultaciją apie santuokos nutraukimą neteismine tvarka bei įvertina individualias santuokos nutraukimo aplinkybes. Notaras taip pat gali parengti sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių projektą.

Santuokos nutraukimas notarine tvarka

Notaras yra įpareigotas prieš tvirtindamas sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių pasiūlyti sutuoktiniams susitaikyti ir tokiu atveju iki 6 mėnesių atidėti sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių tvirtinimą. Sutuoktiniai raštu tokio pasiūlymo gali atsisakyti.

Santuoka notarine tvarka nutraukiama notarui patvirtinant sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių. Notaras sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių gali tvirtinti tik tada, kai santuokos nutraukimas atitinka anksčiau nurodytas santuokos nutraukimo sąlygas, o pati sutartis dėl santuokos nutraukimo pasekmių neprieštarauja viešajai tvarkai ar iš esmės nepažeidžia vieno iš sutuoktinių teisių ir (ar) teisėtų interesų.

Kreditorių informavimo procedūra

Jei sutuoktiniai ar vienas iš jų turi skolinių įsipareigojimų ir sutartyje dėl santuokos nutraukimo pasekmių aptariami turto, kuris yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, padalijimo klausimai, sutuoktiniai apie planuojamą santuokos nutraukimą turi informuoti visus žinomus bendrus jų abiejų ar vieno iš jų kreditorius. Kreditoriams kartu su pranešimu apie santuokos nutraukimą turi būti išsiųstas sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių projektas bei notaro, į kurį ketinama kreiptis dėl šios sutarties patvirtinimo, kontaktiniai duomenys. Prieš siunčiant nurodytus pranešimus kreditoriams, rekomenduojama susitarti su konkrečiu notarų dėl sutarties patvirtinimo bei pasitarti dėl tinkamo kreditorių informavimo būdo, nes notarui turės būti pateikiami įrodymai, patvirtinantys, kad kreditorius sutuoktinių pranešimą gavo.

Kreditoriai turi teisę per 30 dienų nuo pranešimo apie ketinamą nutraukti santuoką gavimo sutuoktiniams ir jų pranešime nurodytam notarui pateikti savo motyvuotus prieštaravimus dėl bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės padalijimo būdo ar kitų sutarties sąlygų, galinčių pažeisti jų interesus, ir konkrečius siūlymus, kaip į šiuos prieštaravimus būtų galima atsižvelgti. Todėl notaras sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių gali tvirtinti ne anksčiau kaip pasibaigus anksčiau minėtam 30 dienų terminui. Jei kreditoriai prieštaravimų nepateikia, laikoma, kad jis sutinka su sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių turiniu ir sąlygomis, tačiau, jei kreditoriai pateikia prieštaravimų, į kuriuos sutuoktiniai nesutinka atsižvelgti, notaras sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių netvirtina ir sutuoktiniai turi teisę dėl santuokos nutraukimo kreiptis į teismą.

Sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių turinys

Sutartyje dėl santuokos nutraukimo pasekmių turi būti aptariami sutuoktinių vienas kito išlaikymo klausimai, kitos turinės teisės ir pareigos (jeigu šie klausimai neaptarti vedybų sutartyje ir (ar) jeigu turtas, kuris yra bendroji jungtinė

sutuoktinių nuosavybė, nepadalytas bendru jų susitarimu, patvirtintu notarine tvarka ar teismo sprendimu), taip pat nurodyta, kokios bus sutuoktinių pavardės po santuokos nutraukimo (sutuoktinis po santuokos nutraukimo gali pasiūlyti savo santuokinę arba iki santuokos turėtą pavardę). Vadinasi, sutartyje dėl santuokos nutraukimo pasekmių turi būti padalinamas sutuoktinių santuokoje įgytas turtas, kuris laikomas bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe, bei aptariamoms sutuoktinių turinės prievolės (paskolos, kreditai).

Duomenų perdavimas registrams

Notaras, patvirtinęs sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių, ne vėliau kaip kitą dieną po šios sutarties įsigaliojimo dienos santuoką įregistravusiai civilinės metrikacijos įstaigai pateikia pranešimą apie patvirtintą sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių. Atitinkamai, kad notaras žinotų, kuriai civilinės metrikacijos įstaigai turi būti pateiktas pranešimas, sutuoktiniai notarui turi pateikti santuokos liudijimą ar santuokos sudarymo įrašą liudijantį išrašą. Jei sutuoktiniai susituokė užsienio valstybėje, prieš nutraukiant santuoką notarine tvarka, bus reikalinga šią santuoką įtraukti į apskaitą Lietuvoje, t. y. civilinės metrikacijos įstaigai pateikti prašymą ir užsienio valstybės institucijos išduotą dokumentą, patvirtinantį santuokos įregistravimą (santuokos liudijimas, santuokos sudarymo įrašo išrašas, forma B pagal Konvenciją ar kitas dokumentas). Notaras neperduoda duomenų užsienio valstybių institucijoms apie Lietuvoje patvirtintą sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių.

Taip pat nurodytu terminu duomenys apie patvirtintą sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių bus perduoti Vedybų sutarčių registrai, kuriame bus įregistruota ir pati sutartis dėl santuokos nutraukimo pasekmių.

Jei notaro patvirtintoje sutartyje dėl santuokos nutraukimo pasekmių keičiamas registruojamo daikto teisinis statusas ar iš esmės keičiamas jo valdymo, naudojimo ir disponavimo juo sąlygos, pranešimą apie patvirtintą sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių, laikydamasis anksčiau nurodyto termino, notaras perduoda registro, kuriame įregistruotas tas daiktas ar daiktinės teisės į jį, tvarkytojui. Šiuo atveju duomenys apie nekilnojamuosius daiktus ir nuosavybės teises į juos bus perduodami Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui, kuriam taip pat perduodamas prašymas įregistruoti pasikeitusias nuosavybės teises. Atkreiptinas dėmesys, kad, vadovaujantis teisiniu reguliavimu, informaciją apie pasikeitusias nuosavybės teises į automobilį, šaunamuosius ginklus, traktorius ir t. t. perduoda patys sutuoktiniai.